

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та філософії

Ольга ВІННІЧУК

26 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

підготовки фахівців *другого (магістерського) рівня вищої освіти*

за освітньо-професійною програмою **Політологія**

спеціальності **052 Політологія**

галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

мова навчання **українська**

2024-2025 навчальний рік

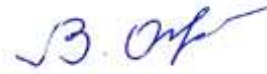
*Розробник програми: М.П.ПЛАХТІЙ, кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри політології та філософії.*

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 11 від «26» серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення навчальної дисципліни. Дисципліна «Гендерна політика» сприяє загальному та професійному розвитку здобувача освіти та спрямована на формування продуктивного світогляду, здатного до передачі знань та розуміння суті гендерного підходу. Особлива увага надається формуванню установок на гендерно-чутливий професійний світогляд і толерантну взаємодію, що сприятимуть виробленню навиків розпізнавання і вирішення гендерних конфліктів у освітній, політичній, громадській сферах. Навчальна дисципліна спрямована на формування системи знань про суть гендерного підходу, розглядає його суспільно-історичні витоки та концептуальні засади, висвітлює рідні аспекти гендерної ідентичності, здійснює формування гендерної компетентності здобувача освіти.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	052 Політологія	052 Політологія
Рік навчання/ рік викладання	перший /2024-2025	перший /2024-2025
Семестр вивчення	другий	другий
нормативна/вибіркова	вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.	16 год
Лекційні заняття	20 год.	8 год
Практичні заняття	20 год.	8 год
Семінарські заняття	0 год.	0 год
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.	104 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни – вибіркового освітнього компонент загальної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни. Вивчення дисципліни базується на знаннях студентів, отриманих у результаті засвоєння суспільних предметів у закладах загальної середньої освіти та філософських дисциплін у закладі вищої освіти.

5. Програмні компетентності навчання. У результаті вивчення відбувається формування наступних компетентностей: здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність генерувати нові ідеї (креативність); вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; критично осмислювати проблеми та принципи гендерної політики.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання. Дисципліна «Гендерна політика» сприяє загальному та професійному розвитку здобувача освіти та спрямована на формування продуктивного світогляду, здатного до передачі знань та розуміння суті гендерного підходу. Особлива увага надається формуванню установок на гендерно-чутливий професійний світогляд і толерантну взаємодію, що сприятимуть виробленню навиків розпізнавання і вирішення гендерних конфліктів у освітній, політичній, громадській сферах.

Навчальна дисципліна спрямована на формування системи знань про суть гендерного підходу, розглядає його суспільно-історичні витоки та концептуальні засади, висвітлює рідні аспекти гендерної ідентичності, здійснює формування гендерної компетентності здобувача освіти.

7. Методи навчання: словесні та наочні методи підготовки, розповідь, бесіда; презентація; есе; метод порівняння, узагальнення, конкретизація; метод проблемного викладу матеріалу; цифрові методи навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, виконання тестових завдань, модульна контрольна робота (тестування, онлайн тестування у системі MOODLE, або у письмовій формі (теоретичні питання і тестування).

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Гендер і гендерна рівність. Гендерні стереотипи.	12	2		2		8	
Тема 2. Гендерна політика у сфері освіти	12	2		2		8	
Тема 3. Гендерні аспекти політики	12	2		2		8	
Тема 4. Гендерні питання у ЗМІ.	12	2		2		8	
Тема 5. Гендерне насильство	12	2		2		8	
Тема 6. Дискримінація, толерантність і повага до розмаїття	12	2		2		8	
Тема 7. Соціальні нерівності, ксенофобія та дискримінація	12	2		2		8	
Тема 8. Толерантність і гендерна рівність у царині релігії	12	2		2		8	
Тема 9. Гендерна сімейна політика Гендер і чоловіки.	12	2		2		8	
Тема 10. Гендерний розвиток сучасного українського суспільства	12	2		2		8	
Разом годин	120	20		20		80	

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Гендер і гендерна рівність. Гендерні стереотипи	14	2		2		10	
Тема 2. Гендерна політика у сфері освіти	10			2		10	
Тема 3. Гендерні аспекти політики	12	2		2		10	

Тема 4. Гендерні питання у ЗМІ.	14				14	
Тема 5. Гендерне насильство		2		2	10	
Тема 6. Дискримінація, толерантність і повага до розмаїття					10	
Тема 7. Соціальні нерівності, ксенофобія та дискримінація					10	
Тема 8. Толерантність і гендерна рівність у царині релігії					10	
Тема 9. Гендерна сімейна політика ендер і чоловіки.					10	
Тема 10. Гендерний розвиток сучасного українського суспільства		2			10	
Разом годин	120	8		8	104	

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного оцінювання: під час семінарських занять (опитування (індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркове), обговорення проблемно-пошукових питань, перевірка виконаних усних завдань, підготовка презентацій, контроль за самостійною роботою.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота у письмовій формі (теоретичні питання).

Форма підсумкового контролю: залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	100
45 балів	10 балів	45 балів	

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок із дисципліни; виявляє окремі закономірності стилістичних явищ; за допомогою викладача дає короткі відповіді (за готовим алгоритмом). Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з дисципліни, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується у термінах, поняттях і визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення головних понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.

		Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з дисципліни, може поверхнево аналізувати тексти, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими термінами та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми та ін. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал в стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обгрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат або доповідь, обгрунтувати їх положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі проблемно-пошукові завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки в проблемно-пошукових завданнях; практично оцінює сучасні здобутки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує тестові завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання з гендерної теорії, аналізуючи різні явища та процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з гендерної теорії, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний підготувати виступ на наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з гендерної теорії, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обгрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати світоглядні проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, займається науково-пошуковою роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує та аналізує різноманітні джерела інформації; Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості,

пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями)» (<https://cutt.ly/mL7b6am>).

Самостійна робота (10 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Самостійна робота оцінюється в 10-9 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням спеціальних термінів, що мають відношення до теми; надана аргументація власної думки, повно розкриває заявлену тему.

Самостійна робота оцінюється в 8,9-7,5 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти; не містить відповіді на одне з питань плану або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Самостійна робота оцінюється в 7,4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку без теоретичного обґрунтування; не містить відповіді на два питання плану або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Самостійна робота оцінюється в 5,9-0 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному (а не теоретичному) рівні або не розкрита взагалі; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; має реферативний характер без аналізу; є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота (45 балів)

Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/LODbDIL>).

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійна лекційна аудиторія, мультимедійний проектор, екран для проектора.

14. Рекомендована література

Основні джерела.

Волосевич І. Оцінка обізнаності про існування Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та дотичних до неї законів / Інна Волосевич, Тетяна Костюченко, Надія Комарова, Тамара Марценюк; за підтримки Фонду народонаселення ООН в Україні [Електронний ресурс]. К., 2014. 28 с. Режим доступу: <http://mlsp.kmu.gov.ua/document/166729/3.doc>

Впровадження комплексного гендерного підходу в роботу органів державної виконавчої влади на регіональному рівні: метод. реком. / авт.-упоряд.: Євченко С. В., Остапчук О. Л. Житомир : ФОП Оржехівський А. О., 2018. 56 с.

Гендер і державна політика : навч. посіб. Київ : Основи, 2004. 394 с.

Гендерна політика в системі публічного управління України / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, А. Алексєєнко, О. Бутенко, В. Костик, О. Руденко, Н. Богданова ; за заг. ред. К. Ващенко]. Київ : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 125 с.

Гендерний моніторинг, Інститут масової інформації http://imi.org.ua/gender_monitoring/

Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика : монографія. Київ : «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с.

Карась Т. Чи є для жінки місце у політиці або гендерні квоти: бути чи не бути? Я : гендерний журнал. 2014. № 2. С. 31-34 <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3366>

Кісь О. Сексизм у ЗМІ: протидіючи комунікативному потокові http://gendermuseum.com/modules/stop_sx/i18.pdf

Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів [Електронний документ] К., 2014. 65 с

Марценюк Тамара Олегівна. Гендер для всіх. Виклик стереотипам / Тамара Марценюк. - Київ : [Основи], 2017.– 254 с.

Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень : словник-довідник. Київ : Логос, 2020. 239 с.

Основи гендерного аналізу : навч. посіб. / уклад. О. Рудік. Київ : К.І.С., 2013. 112 с

Оцінювання соціально-гендерного впливу стратегій, програм і проектів регіонального розвитку: практ. посіб. / М. Колодій та ін.; за заг. ред. І. Санжаровського. Київ К.І.С., 2012. 80 с.

Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність : навч. посіб. Київ, 2018. 204 с.

Інформаційні ресурси

1. Аналітичні звіти Жіночого консорціуму в Україні. URL : <http://wcu-network.org.ua/pagenot-found>

2. Бібліотека Гендерного інформаційно-аналітичного центру «Крона». URL : <http://www.krona.org.ua/nash.html>

3. Гендер в деталях. URL : <https://genderindetail.org.ua>
4. Гендерна мапа України. URL : <http://gendermap.org.ua>
5. Гендерні дослідження в Україні. URL : <http://www.genderstudies-ukraine.org/ukr>